

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 349542	Openbaar
--------------------	----------

Verzonden aan de raad op:	10 NOV 2025
---------------------------	-------------

Onderwerp:	Septembercirculaire 2025, doorkijk begrotingssaldo
------------	--

Kennisnemen van:

- De uitkomsten van de septembercirculaire 2025;
- De actuele stand van het begrotingssaldo.

Geachte leden van de raad,

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de uitkomsten van de septembercirculaire 2025. Tevens omvat deze brief een doorkijk op het begrotingssaldo.

Inleiding

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van de gemeenten.

Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

Context

De begrotingen voor 2025 en 2026 zijn/worden bijgewerkt tot en met de circulaire zoals in onderstaande tabel is weergegeven:

	Mei circ 24	Sep circ 24	Dec circ 24	Mei circ 25	Sep circ 25	Dec circ 25
Primitieve begroting 2025	X					
Begr. 2025 na 1 ^e 4-maands			X			
Begr. 2025 na 2 ^e 4-maands					X	
Jaarrekening 2025						X
Primitieve begroting 2026				X		
Begr. 2026 na 1 ^e 4-maands						X

Septembercirculaire 2025

De septembercirculaire 2025 is dinsdag 16 september (Prinsjesdag) verschenen. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste onderwerpen cijfermatig samengevat. Verderop in deze brief volgt per punt een toelichting.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
1. Volume accres historisch Bbp			-33	-64	-97
2. LPO accres prijs Bbp		-100	-100	-97	-97

3. Voorschot ruimte onder BCF plafond 2025	476				
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (o.a. afronding)		33			
4. Hoeveelheidsverschillen	80	63	77	93	98
5. Ontwikkeling uitkeringsbasis		-33	-33	-32	-32
6. Wet integrale suïcidepreventie		8*	8*	8*	9*
7. Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024	923				
8. Loon- en prijsbijstelling middelen op de AP jeugdhulp		30	25	26	26
9. Implementatie Participatiewet in balans	43*	18*			
10. Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen	53*				
11. Participatie (IU)	29*	30*	32*		
12. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	6*	8*	8*	6*	
13. Aanpak ondermijning zeehavens	65*				
14. Spreidingswet	27*				
15. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		635*			
16. Overheidsbrede Dienstverlening		14*	14*	14*	14*
17. Eliminatie stelpost structureel ramen ruimte onder BCF-plafond (50%)	-300				
Kleine verschillen (redenen met bedragen onder € 5.000)	4	4	7	3	3
Totaal sep circ. 2025	1.407	710	6	-43	-76
waarvan vrij besteedbaar	1.184	-3	-56	-71	-99

*niet vrij besteedbaar (reserveren)

Het (positieve) saldo over boekjaar 2025 wordt verwerkt in de 2^e tussentijdse aanpassing over 2025 die in december in de raad behandeld wordt. De mutaties over 2026 e.v. worden in de zomer van 2026 via de 1^e tussentijdse rapportage in de begroting 2026 verwerkt.

Doorkijk begrotingssaldo

In de raad van 12 november wordt de begroting 2026 behandeld. Samengevat heeft de septembercirculaire 2025 het volgende effect op het structurele begrotingssaldo:

<i>Tabel 2; bedragen x € 1.000</i>	2026	2027	2028	2029
Saldo primitieve begroting 2026 + MJR 2027-2029	315	8	99	1.000
Septembercirculaire 2025	-3	-56	-71	-99
Saldo begroting nieuw	312	-48	28	901

Het saldo van de begroting 2029 is cruciaal, deze jaarschijf dient structureel sluitend te zijn (de tussenliggende jaren kunnen eventueel incidenteel gedekt worden uit de reserve).

De uitkomsten van de septembercirculaire zorgen ervoor dat het begrotingssaldo minder positief is geworden. Dat betekent dat de buffer om evt. (financiële) tegenvallers, bijv. op het gebied van jeugdzorg, op te kunnen vangen, iets kleiner is geworden.

Toelichting septembercirculaire 2025

Hieronder volgt een toelichting op de mutaties uit de septembercirculaire (zie 1^e tabel).

Het geld dat gemeenten van het Rijk krijgen, groeit mee met de economie. Die groei bestaat uit twee delen: hoeveel de economie groter wordt (volume accres) en hoeveel prijzen en lonen stijgen (LPO-accres).

1. Volume accres

In de septembercirculaire 2025 staat een nieuwe schatting voor de groei van het budget in 2026 en de jaren daarna. Deze schatting is gebaseerd op de nieuwste voorspelling van de groei van de economie (bbp) door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2026).

De groei van het budget wordt berekend op basis van het gemiddelde van de economische groei in de afgelopen 8 jaar (van 9 jaar geleden tot 2 jaar geleden).

2. LPO-accres

Het LPO-accres wordt berekend op basis van de prijs van het bruto binnenlands product (Bbp).

De aanpassing voor inflatie volgt de prijs van het Bbp in het lopende jaar.

Voor 2026 en de jaren daarna is de verwachte prijs van het Bbp naar beneden bijgesteld.

3. BTW-Compensatiefonds (BCF)

Gemeenten kunnen voor hun overheidstaken btw compenseren bij het btw-compensatiefonds. Dit fonds heeft een plafond. Als de gezamenlijke gemeenten onder het plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij een overschrijding van het plafond wordt het uit het gemeentefonds gehaald. Het plafond wordt jaarlijks aangepast met het accrespercentage.

Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een inschatting gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW Compensatie Fonds (BCF). Door een verwachte onderschrijding ten opzichte van het plafond (€4,5 miljard) wordt een voorschot verstrekt van € 428 miljoen. Voor Harlingen gaat het om € 476.000. De stelpost die we hiervoor in de begroting 2025 al hadden opgenomen van € 300.000 (50% van een verwachte onderschrijding van € 600.000) kan hiermee vervallen (zie punt 17).

4+5. Hoeveelheidsverschillen + ontwikkeling uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling uitkeringsbasis gaat het over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. Daarnaast zijn de aantallen van de verschillende maatstaven van de gemeente Harlingen geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens.

De stelpost "stijging aantal inwoners" die we hiervoor in de begroting 2025 structureel hebben opgenomen, is bij de verwerking van de meicirculaire, via de 1^e tussentijdse rapportage over 2025, al geschrapt (zie ook raadsinformatiebrief meicirculaire 2025).

Omdat we volgend jaar bij de circulaires weer eenzelfde effect verwachten, is de stelpost voor 2026 e.v. wel blijven staan (€ 100.000).

Taakmutaties

6. Wet integrale suicidepreventie

Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suicidepreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suicidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Harlingen ontvangt hiervoor een bedrag van € 8.000 structureel vanaf 2026.

7. Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024

Naar aanleiding van eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Harlingen ontvangt in 2025 € 923.000 van het Rijk.

8. Loon- en prijsbijstelling middelen op de AP jeugdhulp

Dit betreft de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. In de septembercirculaire 2025 worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.

9. Implementatie Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. Gemeenten krijgen extra middelen ten behoeve van de implementatie van deze wet.

10. Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Harlingen ontvangt € 53.000 in 2025 voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten jaarlijks krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen.

Overig

11. Participatie (IU)

In de periode 2025-2027 wordt in totaal ruim € 110 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Voor Harlingen is dit circa € 30.000 per jaar voor 2025-2027. Voor werknemers met een indicatie beschut werk zal een forfaitaire LKS (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) worden ingevoerd. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage Beschut Werk (IU Participatie).

12. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten

De VNG, namens de gemeenten, en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zijn overeengekomen (in het bestuurlijk omgevingsberaad van 24 oktober 2024) dat bepaalde taken van het vervolg op de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) door gemeenten worden uitgevoerd. Het gaat om wettelijke taken op het terrein van de omgevingsveiligheid.

13. Aanpak ondermijning zeehavens

Het ministerie van JenV zet zich in om drugsmokkel via de kleine havens tegen te gaan. Hiervoor is in totaal € 365.000 beschikbaar voor de havens van Scheveningen en Harlingen. De gemeente Den Haag ontvangt een bijdrage van € 300.000 en de gemeente Harlingen een bijdrage van € 65.000.

14. Spreidingswet

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeenten. Harlingen ontvangt in totaal € 27.000.

15. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 ontvangt Harlingen € 635.000 via het gemeentefonds. Dit wordt beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen

geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De middelen zijn ook beschikbaar voor 2027 tot en met 2030 maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald.

16. Overheidsbrede dienstverlening

De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatieuitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Hiervoor ontvangt Harlingen structureel € 14.000 vanaf 2026.

Stelposten

17. Eliminatie stelpost structureel ramen ruimte onder BCF-plafond (50%)

Zie toelichting bij punt 3.

In deze RIB hebben wij getracht u te informeren over de septembercirculaire 2025. We hebben de ontwikkelingen geschetst en wat dit betekent voor de jaren 2025 t/m 2029.

Wij hopen u hierover voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris

S.C. van Gent

de burgemeester,

C.M. Sjerps

Bijlagen:

354145, Bijlage 1, Septembercirculaire 2025 Gemeentefonds

